

TELEGRAFUL ROMÂN.

Telegrafulu iese de doua ori pe septemana: joi'a si Duminică. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura foiei; pe afara la c. r. poste, cu bani gata, prin scrisori francate, adresate catra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. iar pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

N^{ro} 34. ANULU XI.

Sabiu 25 Aprile. 1863.

ru provinciile din Monarchia pe un anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 fl. pe 1/2 anu 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu cu litere mici, pentru doua ora cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Depesia telegrafica

dto Vien'a, 4 Maiu, 6 ore, 10 minute dupa amedi.

Sosita in Sabiu la 4 Maiu, 8 ore, 30 minute dupa amedi.

Maiestatea Sea Imperatulu priimi astadi la amedi deputatiunea romana, accepta adress'a si raspunde: Cu placere Ve priimescu ca pre reprezentantii braviloru Romani ai Marelui Meu principatu Transilvania, cari de repetite ori mi-au datu testimonii de neclatibil'a lor credintia si alipire de Mine si cas'a Mea. In adress'a, ce mi s'a propusu si in gravul cuventu (inhaltsvolle Ansprache) alu demnului lor Presedinte ei au si intaritu de nou aceste simtieminte, si au si recunoscutu cu incredere sincera fiésca si cu multamita acele principii de statu, ce le am proclamatu Eu prin diplom'a Mea din 20 Octobre 1860 si patent'a din 26 Februaru 1861, si care voru duce la salutifer'a straformare a imperiului intregu. Priimindu cu placere si deplina indestulare assecurările D-Vóstra cele deplinu corespundiátore greleloru impregiurări actuale. Ve impoternicescu totdeodata, a o impartasi acest'a comittentiloru DVóstra, caror'a si de aci nainte le remanu propensu cu indurare si gratia imperatésca.

Maiestatea Sea Imperatulu a conversatu mai multu tēmpu cu conducatorul si cu singuriti membrii ai deputatiunei.

Mâne e soareá la Ministrulu de statu.

Herm. Ztg. etc.

Congressulu natiunalu.

Siedinti'a II.

(Urmare si incheiare.)

D. Baritiu. Onorata adunare! Mise pare, ca veti fi facutu observatiunea, ca mie-mi e scumpu tēmpulu; de aceea eu asiu pofti, ca comisiunea sa se usiureze pe catu se póte. Aicea vedu unu proiectu de adresa dela Esc. Sea D. Eppu, si finca, precumu amu auditu, mai suntu si de-la alti Domni proiecte de felulu acest'a, asiá m'asiu rogá de Dloru ca sa faca bine sa dea si Dloru lucrările sele la comisiunea, ce se va alege. . . .

D. Presied. Eppulu Siagun'a: Esc. Sea Parintele Mitropolitu au enuntiatu, ca fiindca s'au desbatutu din destulu principiele, dupa care sa se compuna adress'a de multamire, mai antaiu sa se aleaga o comisiune, carea sa elaboreze unu proiectu de adresa catra Maiestatea Sea Imperatulu, si a doua ca sa se faca unu conceptu formulatu de adresa; intr'aceea eu amu predatu Domnului Baritiu unu proiectu de adresa, care deca e tempu, sa se cetésca; deca nu apoi, ve aducu aminte ca sa nu se uite acele 4 puncte. . . . (Sgomotu. Strigári: Sa se citésca! — sa nu se citésca!)

D. Gaitanu: S'au datu odata sa se citésca!

D. Popp. Domniloru! acum nu e vorb'a, sa se citésca seau nu, fiindca insusi Esc. Sea si-au retrasu conceptulu. . . . (Strigári: Sa se aleaga comitetu! . . .)

Prea Onorata Adunare! S'au enunciatu, ca se va alege unu comitetu pentru compunerea adresei; inse eu credu ca adunarea nu va poté alege, fiindca nu suntemu pregatiti de aceast'a — nu avemu modu de alegere; asiá dar eu asiu fi de parere, ca alegerea sa se concrédá Escellentieloru Sele Dloru Presiedinti, si adunarea numai numarul membriloru sa-lu otarésca. . .

D. Gaitanu: Sa hotareasca Presidiulu numerulu, si adunarea sa alega.

D. Muresianu: Onorata adunare! Domni presiedinti sa binevoiésca a propune, si noi apoi vomu priimi cu asiá! séu nu!

D. Gaitanu: Sa se votiseze; pentru ca o astfelu de denumire póte aduce cu sine vreo vatemare de persóna, asiá dara sa se scrie de fia care membru 10 insi pe hartia. (Siedinti'a se intrerumpe pe 10 minute.)

Presidiulu provóca adunarea prin clopotielu a ocupá locurile.

D. Pres. Eppulu Siagun'a: Domniloru! cu greu e, ca din partea Presidiului sa se denumésca membrii Comitului; asiá dar Presidiulu predá prea bucuros alegerea in mánile D. Vóstre; vreti dar sa se scrie pe hartia, séu sa se denumésca cine-va si apoi D. Vóstra sa priimiti séu nu? — Vocci: Sa se propuna prin Presidiu, si apoi Adunarea va priimi séu nu! . . .

D. Pres. Eppulu Siagun'a: Apoi bine dar, vreti ca se ve propuna eu? (Toti: . . . Vremu! . . .) Sa fia dar 1.) Ilustritatea Sea D. Vice-Presiedinte Gubernialu 2) D. Consiliaru aulicu Moldovanu, 3) D. Consiliaru Gub. Alduleanu, 4) D. Capitaou supremu Branu, 5) D. Capitanu supremu Bohotielu, 6) D. prepositu Macedonu, 7) D. Canonicu Cipariu.

Pana acumu vediu, ca mi-au successu propunerile, dar nu sciu acumu, cumu imi-va umblá. (Ilaritate.) Sa fia dara

8) D. Protopopu Popasu, 9) D. Baritiu, 10) D. Consiliaru ces. reg. Domzsa, 11) D. Administratoru comitatensu Puscariu; 12) D. Administratoru comitatensu Buteanu, 13) D. Dr. Hodosiu, 14) D. Gaitanu, 15) D. Directoru Muresianu, 16) D. Consiliaru Gub Bologa, 17) D. Comite supremu Ladai, 18) D. Jude primariu Bohotielu, 19) D. Secretariu aulicu Georgiu Angyalu.

Toti membrii Comitului se priimescu din partea Adunarei cu: Sa traiésca! Deosebita complacere manifestéza adunarea la numele d. Baritiu.

D. Domzsa róga pre d. Presied. Eppulu Siagun'a a luá parte la consultările si lucrările Comitului. Esc. Sea priimesce: Adunarea irumpe in: Sa traiésca!

D. Pres. Eppulu Siagun'a enuntia capetulu siedintiei, cáci tempulu e innaintatu, si Comitulu trebuie sa se apuce de lucru.

D. Baritiu accentuiéza inca odata compunerea gravamineloru.

D. Pres. Eppulu Siagun'a invita pre dd. membri de Comitulu a se aduná la 5 ore dupa amedi.

Siedinti'a II., din 9/21 Aprile se ncheia dupa ce trecuse de 2 ore dupa amedi.

Congressulu natiunalu.

Siedinti'a III

tinuta in Sabiu in 10/22 Aprile 1863.

Siedinti'a se ncepe la 11 1/2 ore.

Escellentiele Loru, DD. Presiedinti, precum si d. Baritiu se priimescu cu: Sa traiésca!

Dupa citirea si verificarea protocolului din siedinti'a trecuta, d. Bartiu propune, ca pentru incungiurarea ori cárei conturbári a consultárilor libere sa se faca unu felu de regulamentu parlamentar, ca desbaterile sa curga si de aci inainte cu demnitatea si seriositatea de pán'acum, si ea aru dori a remané afara tóte manifestatiunile si de complacere si

de neplăcere, că nu prin astufelu de manifestățiuni, precum d. e. erau de moda în Franța pe timpurile lui Ludovic Filipu, să se conturbe vorbitorii și să se seduca opiniunea publică. După mai multe desbateri privitoare la acestu obiectu formalu, se enunția prin Presidiu, ca ori ce manifestățiune din partea publicului ascultatoru este oprită, ear membrii adunării sunt rogati a remane la astfelu de espectoratiuni între marginele bunei cuviinție.

D. Pres. Mit. Siuluti. Această au fostu numai o incidintia. La ordinea dălei e cetirea adresei de multiamire.

D. Pres. Eppulu Siaguun'a. Eu socotescu ca cu citirea protocolului sunteți multiamiti (Adunarea: Suntemu cu totii!)

D. Alduleanu. Onorata adunare! Amu onóre a me prezentă că referinte alu comisiunei alege eri. Comitetulu acest'a în sesiunea sea ținută aseara, au desbatutu conceptulu facendei adrese către Maiestatea Sea.

Dupa ce noi în principiu ne-am unitu cu totii, mi se făcù insarcinare să compun adresa și să o reprezentez adunării.

Mai înainte de cetirea adresei mi-iau iertare, a ve desface ideile, din care amu pornitu. Cugetele, care ne-au condusu, au fostu următoarele 4.

Celu d'antâiu au fostu, ca noi amu luat de obiectu alu adresei de multiamire către Maiestatea Sea rezoluțiunea prea 'nalta, care privesce dea dreptulu la natiunea noastră.

Alu doilea: ca noi harthiele de statu, și anume diplom'a din 20 Octobru 1860 și patent'a din 26 Febr. 1861 le amu privitu că demultu primite din partea natiunei noastre, pentru că ele au fostu bas'a petitiunilor de pana acum ale Româniloru.

Alu treilea cugetu au fostu, după cum se vede din rezoluțiunea prea 'nalta, indemnulu Maiestatei Sele, de a ne împartasi 'ndestulirea pentru lealitatea, credința și alipirea noastră către cas'a domnitoare; asiă dara această credință și alipire să se innoiescă în adresa noastră de multiamire.

Alu patrulea cugetu au fostu, ca în acea adresa nu are să intre nici unu comentariu și nici unu petitu, ci să i se rețina numai caracterulu curatu de multiamire.

Și pe bas'a acestoru cugete conducătoare sau facutu adresa următoare, care de către comitetu s'au primitu astadi cu unanimitate.

D. Cons. gub. Alduleanu cetesce adresa. *)

Dupa putine observatiuni se radica **Esc. P. Mit. Siuluti.** Domniloru. Eu socotescu, ca cu totii suntemu indestuliti cu compunerea adresei acestei, și cugetu ca să dăm comisiunei o multiamita (Adunarea: Să trăiescă!) precumu și d. referinte (Să trăiescă!) și să intre această adresa la protocolu. Mai departe trebuie să-mi țien de o datoria santa, a aduce înainte on. adunari pre unu barbatu de statu, care cu sufletu cu trupu e alipitu de statu și de tronulu Maiestatei Sele: Barbatulu acest'a are multe merite de statu, dara și pentru popórele neîndreptatite, și anume pentru popóru nostru. Acest'a este c. r. Ministru contele **Nádasdi**, presedintele Cancellariei aulice transsilvane. Veti sci ca înca fiindu ministru de justitiá sub absolutismu, au emis unu decretu pentru Ungaria și Transsilvani'a, prin care au ordinaru, ca în afacerile oficióse atingătoare de justitiá limbile popóreloru să se respecte; și de atunci au începutu a se respectă și limb'a noastră. Socotescu ca acestu barbatu are merite mari și în privința înaltei rezoluțiuni, dându svațulu seu într'acolo, că toate popórele să se îndreptătescă; pentru aceea cugetu, ca aru fi cu cuviinția, că acestui barbatu să-i dăm unu votu de încredere (Să trăiescă). — Se priimesce.

D. Pres Eppulu Siaguun'a: întorcenduse către **Esc. Sea P. Mit.** Și de multiamire? **Esc. Sea P. Mit.** Și! — **Esc. Sea P. Eppulu Siaguun'a:** Asiă dara Contelui de **Nadasdi** votează adunarea noastră votu de încredere și multiamire! Dar, Domniloru! fiind-ca adresa noastră trebuie să mērga pe cale legală, până va ajunge la Maiestatea Sea, pentru ca punctulu celu d'antâiu, unde va ajunge adresa noastră în calatori'a și înaintarea sea va fi

Clusiulu, adica Înaltulu Presidiu alu Guvernului, și fiindca noi Presidiati petitiunea noastră pentru concessiunea acestei conferințe înca amu îndreptat către Presidiulu gubernialu și respective către persón'a **Esc. Sele Contelui Ludovicu Folliot Crenneville**, care au avut bunătate fără întârziare a o înaintă către Înalt'a Cancellaria aulică transsilvană, și care totdeauna au imbrățișiatu caus'a noastră natiunală cu căldura; asiă dara gândescu și aflu de datorința că și acestui barbatu să-i dăm votu de încredere și multiamita, căci au înaintat petitiunea noastră. Asemenca și pentru înaintarea adresei de multiamire (Să trăiescă). Se priimesce. —

Dloru! prea bine sciti, ca eu pre-catu că presedinte, pre atât și că motivatorulu punctelor acelor'a, din care să purcedem la compunerea adresei de multiamita, me simtu provocatu a me dechiară cu multiamita în privința conceptulu, ce s'a facutu. Dara mai este înca o împregiurare. Eri însusi Comitetulu, după-ce s'a alesu și si-au exprimat voia într'aceea, ca și cu mine afara de conferința se va consultă despre elaborutulu seu; caci amu datu și eu unu proiectu de adresa. Acest'a s'a și facutu, caci astadi Comitetulu au avut bunătate de m'au chiamatu și pre mine. Acolo am auditu conceptulu d. Alduleanu. Eu dara vréu să fiu sinceru și strinsu, fara patima, mai cu sēma la unu astfelu de lucru, și trebuie să marturisescu, ca conceptulu în tota privința lui e foarte nimerit și corespunditoru punctelor acelor'a de manecare, care eu le-am propusu și DVóstra le-ati primitu. Dara omulu e ciudatu; totu nu se multiemesce. Eu amu doritu, că să mai între înca ce-va în adresa, adica să se aduca acolo și o motivare, o citare mai pe largu a convingerilor noastre de împretinire atât către diplom'a din 20 Octobru 1860, câtu și către cuprinsulu constitutiunei din 26 Februaru 1861. Asiă am gânditu eu, și asiă e și conceptulu meu. Dar fiindca am veditu, ca toti membrii Comitetului s'au descoperitu într'acolo, ca astfelu de motivare aru fi de prisos: asiă dar- ceea-ce în privatu n'am facutu — facu aici în publicu, me abatu adica de-la opiniunea mea și me alaturu la opiniunea Dloru; (Bravo!) și asiă marturisescu, ca toate punctele de manecare sunt fidelu exprimate în conceptulu nostru de adresa, și ca toti potemu fi multiamiti, ca am facutu unu lucru mare pentru natiunea noastră, am pusu o pētra nouă pentru documentarea credinței noastre nepetate și nepetande petru totdeun'a către Înalt'a Casa domnitoare și în sfarsitu iarasi am pusu o pētra nouă de capulu unghiului în cas'a natiunei, pentru Maiestatea Sea, pentru Înalt'a Casa domnitoare și pentru legile fundamentale de statu. (Va urmă.)

Congressulu romanu și diuarele straine.

I.
(N. P.) Congressulu romanu d'abea trecut, că a patr'a adunare de felulu acest'a și că reprezentantele legiuitu alu Natiunei române din Transsilvani'a, lassà după sine nesce trasuri atât de afunde, încatu acelea, înregistrate odata în paginile istoriei popóreloru, de buna seama se voru aminti pe vécuri înainte de către generatiunile următoare. Care voru fi rezultatele Congressului acestuia? este o întrebare, la care astadi nu se pôte respunde cu certitudine. Parerile și convictiunile ómenilor, ba și ale Româniloru chiaru, voru fi diferite; eu înse credut tare, ca rezultatele acestui congressu nu potu fi decâtu cele mai îmbucurătoare pentru natiunea română. Singura împregiurarea aceea — că să tacu de altele mai multe — ca la congressulu mentionatu în tãia-si data au vorbitu Imperatoriulu și Marele principe cu natiunea română că cu o natiune, înca-si va fi ayendu însemnatatea sea nedisputavera. Daru valórea cea mare a congressului nostru se documentedia destulu de eclatantu și prin diuarele streine, nu numai prin cele din patria, daru și cele din Monarchi'a intréga, ba și prin unele dintre cele mai renumite europene, care toate sunt pline de înregistrari și comentare asupr'a desbaterilor congressuale, încatu potemu dice ca totu dreptulu: ca congressulu român din Sabiu au resunatu de astadata în tota Europ'a!

Unii dicu, și înca dintre streini, ca congressulu acest'a va face epoca în viața natiunei române; eara alții, ca conclusele lui voru decide chiaru sórtea imperiului. Incatu voru avea dreptu unii și alții, venitoriulu va aretă; aceea totusi nu potemu negă, ca acelea, decisiunile con-

*) Noi o 'mpartasiramu în Nr. 33, alu, „Tel. Rom.“ Red.

gressualo, aruncara deja unu pondu mare in cumpan'a sôrtei Imperiului si a patriei nôstre prossime Transsilvani'a. —

Camu in sensulu acest'a se descoperu diuarele germane in privinti'a congressului romanu. Ele recunosc cu deplinatate consecuinti'a cea de feru a Romaniloru, si terenulu celu legatu si solidu pe care se misca ei in caus'atoru politica natiunala din an. 1848 pone astadi neintreruptu, si nu potu din destulu admirá ordinea, seriozitatea si demnitatea congressului lor in adeveru maretin, precumu si tactic'a, desteritatea si demnitatea Presiedintileru intru conducerea desbateriloru lui, intr'unu chipu câtu se pôte de parlamentar. Pre scurtu, ele dicu: ca Romanii nu au pututu altmintrea lucrá, de câtu cum au lucratu, fora de a si perde terenulu, pre carele numai prin lupte si sacrificie mari si multe si-lu sciura câscigá. —

Daru, precându astfelu de manifestatiuni asup'a congressului romanu aflamu in diuarele germane: nu ne putemu din destulu mirá de diuarele maghiare din patria si din vecin'a Ungaria, care tôte vorbescu despre congressulu romanu cu o inesacitate cumplita, care vêdesce seu o nesciintia grossolana seu reintia deplorabila, provenitóre din ura natiunala si personala totu-odata. Noi nu putemu presupune pre cea din taiu; caci desí fratii Maghiari se vedu a si fi luatu materialulu despre congressulu nostru partea cea mai mare, celu pucinu pone acum, din fôl'a germana de aici, si respective din insemnarile d. Prof. Dr. Senz, cá reportatoriului numitei foi la congressu (Prea frumosu! — inse numai pentru d. Senz; iara pentru redactiunile germane si magiare din patria dietu nu e pré frumosu, ca acelea se vedu nevoite a luá instructiune din limb'a romana dela unu germanu, carele nu de multu se afla venitu in patri'a nôstra): — insemnarile acelea dicu, scimu, ca cu prea pucín'a exceptiune suntu de totu esacte. —

S a b i i u in ^{22 Apr.}_{4 Maiu} „Ost-Deutsche-Post“ din 2 Maiu c. n. anuntia: In onórea deputatiunei române se face la 6 Maiu in Vien'a in otelulu la calulu albu in suburbiulu Leopoldinu unu dine solenelu. Comitétulu e compusu din Maresialulu tieriei principele Coloredo, judele Vienei, mai multi deputati dietali si banchieri. La ospetiulu acest'a solenelu voru participá ministrii, multi consiliari imperiali, deputati dietali, presidiulu camerei comerciale si alte personalitati de rang.

S a b i i u 23. Aprile. Citimu in „Fremdenblatt“: Precumu audimu, feluritele emisse ale Regimului, privitóre la diet'a transsilvana, tiparite in tustrele limbile tieriei, au mersu déjà la Gubernulu transsilvanu, pentru de a se publicá legalminte. *)

Cuprinsulu adresei române inca nu s'a publicatu din cuventu in cuventu, cáci membrii congressului romanu nu voru, cá adress'a sa colinde prin novele, nainte de a se predá prin deputatiune Imperatului. Acestu singuru actu de pietate in sine dovedesce, ca natiunea româna se pune cu totul pe altu terenu fatia cu Corón'a decâtu Ungurii, afara de starea principiala. Cu aceasta pusatiune sta'n legatura si aceea, ca Congressulu romanu vrú a tiné curatu caracterulu adresei de multiamita, priimindu intr'ens'a numaimultiamit'a pentru constitutiune si pentru restituirea indreptatirei egale a natiunei române, ear rogárele si gravaminele Congressului decise a se substerne Tronului intr'o petitiune deosebita. Aci dar se aretá cu totul alta loialitate, decâtu in adresele Unguriloru, cari conditiunile le pusera'n frunte si cu tôte acestea vreau sa trecá de cei mai loiali amici ai imperiului.

De aceea nu se pôte 'ntielege, cum magiáresculu „Közlöny“ din Clusiu pôte vorbi, ca jurnalele vieneze au pretinutu preste mesura insemnatatea adresei, necorespondiendu rezultatulu pe deplinu zelulu celui infocatu alu Eppului Siagun'a. „Közlöny“ adica accentuézá cu deosebire aceea, ca de si sâmburile adresei e alipirea de 26 Februaru; totusi decisiunea finala remâne rezervata dietei. Noi inregistrámu acésta reserva de orece partid'a magiara in Transsilvani'a abdice de totu dreptulu replicárei, de nu va corespunde rezultatulu finalu acceptáriloru lor.

Dealtmintrea e de miráre, ca organulu partidei magiare din Transsilvani'a se surprinde ori se face numai a se surprinde de zelulu celu de focu alu Episcopului Siagun'a in siedinti'a Congressului din 21 Aprile. De aru fi cititu domnii acestia cu atentiune cuventárele Episcopului in Senatululu imperialu imultitu, si-aru fi crutiatu acésta desmagire facuta cu vin'a lor. —

*) Intr'alte foi se dicé ca inca nu. Red.

Un g'arbi'a. —

Din Banatu in 17 Aprile 1863.
(Urmare si 'ncheiare).

Ean' se aplicámu si cutítulu anatomicu, cá se vedemu mai departe, cum stámu si cu dreptulu istoricu in patri'a nôstra. Pone la anulu mentuirei 1848 singur castele privilegiatiloru, — care se compuneau din Magnatii, familiile nobilitarie, nu numai din Magiari, dar parte mare si din Romani, Croati, Slavi, Serbi, etc. — au fostu eschisivu indreptatite. Cu incetarea privilegiatiloru a incetatu peste totu si starea esemtiunala a casteloru desu memorate, si cu această toti locuitorii nenobili, si toate natiunalitatile din Patri'a această comuna s'au facutu assemine indreptatite si egale cu castele privilegiate de mai nainte; prin urmare toate drepturile politice, — pone aci intrebuintiate eschisivu diu partea privilegiatiloru, — au devenitu bunulu comunu pentru toti locuitorii patriei comune, asiá dar pentru toate natiunalitatile compatriotice.

In patri'a nôstra poliglota, mai pucinu dóua din trei pârti a locuitoriloru se anumea de natiunalitati nemagiare; unele din acestea, cá natiunalitati veche, indigene, cu numerulu poporatiunei mai insemnate si si compacte: precumu suntu si Românii, carii cu insusi sângele stramosiloru sei au cascigatu patri'a această scumpa cu multu mai nainte, decâtu strabunii confratiloru nostri magiari, carii mai apoi, si birisioru mai tardiu venindu in pârtile aceste, s'au asediatu longa popórele indigene, si au aflu adapostu in dulce patri'a această comuna.

Ear dela descalecarea loru in pârtile aceste, pone in tempii din urma, precum Românii, asiá si tôte popórele indigene, infratite, la-o-lalta, toldeun'a cu poteri unite s'au luptatu in contra incursiuniloru numeroze a le diferiteloru oarde barbare; au versatu sângele, si au sacrificatu viét'a intru apărarea si scaparea patriei; si prin victorii stralucite s'au facutu assemine demni si binemeritati de patria si crestinatate; si deaca nu mai multu, dar totusi in assemine gradu si mesura cu compatriotii magiari au contribuitu la glori'a si istori'a patriei.

Această ne marturisesce singura Istori'a patriei nôstre, carea pastreza intre foile sale mai formóse, meritele cele mai escelente, inscrise cu litere de aur, prin eroismu si virtute pentru patria cascigate, din partea numerosiloru beliduci, estii din sínulu natiunalitatiloru indigene, natiunalitatiloru indigene, nemagiare: precum au fost a-le lui Ioane Uniade, a-le Regelui Mathia Corvinulu, iubitorulu de dreptate, a le lui Paulu Chinezulu, si a le mai multoru.

Sub conducerea braviloru acestor'a, in toate legiônele, si anume in legionulu memorabilu celu negru, contingentele tutoru natiunalitatiloru compatriotice nemagiare au fostu re prezentate, s'au luptatu cu bravura, si assemine au demonstratu eroismulu cu compatriotii si confratii nostri magiari. Dovada deplina la acaastă ne da numerulu celu mare alu familiiloru nobilitare de natiunalitatile compatriotice nemagiare.

In fine si insesi popoarele nenobilitare si au meritele sale, si in specie pone in tempii din urma de ordine numai ele singure au facutu sierbitiari militare; au contribuitu nu numai la sustinerea patriei si a Tronului, dar totodata au contribuitu si pentru statele esemte si si in folosulu acestor'a.

Din acestea urmeaza fôrte chiaru si evidente, ca precum tier'a această Ungari'a ne este la toti patria comuna, asiá si Istori'a ei si dreptulu istoricu nu pôte fi altcum, decâtu bunulu comunu alu tutoru locuitoriloru; prin urmare toate natiunalitatile compatriotice trebuie sa si aiba partea egala la toate.

Deci dreptulu acest'a, cá o proprietate comuna, eredita dela strabunii nostri, neci legalminte, neci cu dreptate nu se pôte rapi dela compatriotii de natiunalitatile nemagiare si a se insusi eschisivu numai pentru aristocrati'a magiara si poporulu magiaru, celu de mainainte cá nenobilu, si fôsulu ne-indreptatitu, — cu atât'a mai pucinu: fiindca cu incetarea prerogativelor nobilitare, nobilimea cea mare si fôrte numeroza de natiunalitatile nemagiare, — carea desbinându-se dela trupin'a poliglota nobilitara de mai nainte, si alaturându-se totu ins'a la elementulu seu de natiunalitatea genetica, prin modalitatea această nu ca n'au cascigatu nemic'a, bá fatia cu nobilimea magiara, si cu poporulu nenobilu, celu

mai înainte colonu, si fore dreptu politicu, de nationalitatea magiara, — carii adi vréu sa-si însusiesca pe bas'a dreptului istoricu dreptu eschisivu de nationalitate si de limba oficioasă, — ar remané batjocorita si pedepsita.

Ce inse neci cu o lege, neci dreptate, dar neci cu mintea sâneloasă nu se pôte polrivi; — pentru aceea dreptulu istoricu si tôte consecintiele lui nu se potu considerá altcum, decâtu bunulu comunu si proprietatea comuna, in assemene parti, pentru tôte nationalitățile compatriotice, fore neci o eschisivitate.

Aceast'a e conceptulu celu mai adeveratu si infalibilu despre posetiunea tutor nationalităților din Ungari'a, fatia cu dreptulu istoricu.

Deci cu dreptulu istoricu, si cu vietiá nationalităților compatriotice nu este permis a se face specula! —

Maiestatea Sea cu Diplom'a din 20 Octobree a anului 1860 cându a recunoscutu si a pronuntiatu egal'a indreptătire a tutoru nationalităților din Ungari'a, anco a purcesu amesuratu spiritului tempului si cu privintia la dreptulu istoricu, assemenea pentru tôte nationalitățile compatriotice, si nu eschisivu pentru nationalitatea magiara.

Românii banatiani, mai innainte de incorporarea Banatului sub Mari'a Theresi'a, anco au avutu drepturi politice si autonomi'a propria natinala. Aceast'a se adeveresce cu Diplom'a Regelui (? Red.) Ungariei, data in Vien'a in diu'a de botezu la a. 1457, prin carea se intarescu toate privilegiile, imunitatile, si prerogativele nobililor, judiloru si locuitorilor celoru alti romani din Districtele: Lugosiu, Sebesiu, Mehadi'a, Almasiu, Crassov'a, Berzava, Comiatu, Lipp'a, si Ildi'a, ce densii pentru sierbitiele facute, intru aperarea marginiloru la Dunarea de josu au cascigatu dela Regii Ungariei de mai nainte. Drepturile aceste le au avutu Românii banatiani pone la evacuarea Banatului de Turci. Provinci'a aceast'a devenindu apoi sub domnirea Austriei, Românii si in epoch'a aceast'a au pastratu autonomi'a tierei pr'in aceea: ca pr'in sate au avutu judii, prin districte prefectii sei, si peste tôte districtele mai susu enumerate a statu Prefectulu supremu din sângele si natiunea loru. — (Va urmá).

Statutele „Associatiunei natiunale in Aradu pentru cultur'a si conversarea poporului românú“, despre a cărei infiintiare amintiserámu intr'unulu din numerii nostri din urma, dupa-cum ni se serie din partea Presidiului eii, s'au intaritu de-la locurile mai inalte. Salutámu cu hucuria intreprinderca si dorimu a-i cunosce câtu mai curendu si statutele. —

Damele române din Pest'a tramisera dlui Georgiu Baritu la diu'a-i onomastica unu portofoliu pretiosu si o adresa gratulatóre. Si tinerimea de acolo ii gratulá diu'a numelui prin o adresa. Mai pe largu in nr. venitoru.

Varietati si noutati de di.

Domnisiór'a Paulin'a Corchesiu din Clusiu farmeca lumea iubitoare de arte de acolo prin cantările sele. Déca, precum credemu, DEii e sor'a d. dr. de drepturi Teopemptu Corchesiu, apoi eata inca o artista romána din Transsilvani'a si o démna sótia a domnisiórei Elis'a Circ'a, ce iudulci asiá multu pre Românii la adunarea generala din Brasiovu din vér'a trecuta! Salutámu pre Domnisiór'a Corchesiu si-i urámu celu mai frumosu successu in nobil'a-i cariera!

„Wiener Zeitung“ spune, ca decisiunile p. n. privitoare la diet'a transsilvana s'au publicatu in Cancellari'a aulica transsilvana in 26 Aprile c. n. si ca caus'a intardiarei loru e prepararea receruta, cu deosebire traductiunea loru in limbile tierei. —

Propositiunile cele mai de frunte pentru fiitorea dieta transsilvana se dicu a fi: Inarticularea natiunei române, modalitatea intrebuintiarei diferiteloru limbi si modalitatea tramiterii la Senatulul imperialu.

Se aude prin Sabiiu, ca fostulu secretaru locotenentialu

Rannicher si fostulu consiliaru locotenentialu Hauptaru fi denumiti consiliari guberniali. (Se adeveréza).

Se suna prin unele jurnale, ca Românii din Ungari'a inca aru avé de cugetu a cere p. n. concessiune pentru tinerea unui congressu nationalu; lui „Független“ in sa serie din Vienn'a, ca acolo nu se scie nimicu despre aceea. —

Russi'a si Poloni'a.

Respunsulu Rusiei la notele colective ale Austriei, Franciei si Engliterei in caus'a polona inca nu e cunoscutu; se crede in sa, ca va fi in tonu moderatu si va promite pentru usiurarea Poloniloru totu ce va fi cu po'intia. Tustrele poturile tramisera note cerculare pe la celelalte curti ale Europei, provocându-le a se alaturá lănga ele, ceea ce se crede ca voru si face; n mai Prussi'a se assemena cu unu omu, care dupa-ce a mersu cat-va, tēpu pe o cale, ce o cunosce acum a fi gresita, vrea sa întórne pe alt'a, si nu scie, cum sa faca, sa fia mai bine. Intr'aceea luptele dureaza necontentitu; cele mai insemnate date le contragemu in urmatórele: In 24 Aprile c. n. o banda de 600 fetiori sub Lelevel fu risipita cu perderi mari. O alta banda perdú la Pustow Kluki 200 morti si raniti. — Intre mortii cei mai din urma ai Poloniloru se numera si poetii Romanowski si Siemienski, cestu din urma atacatu bolnavu intr'o casa privata de cosaci, si ucisu impreuna cu alti doi soti. —

In tñutulu Lublinu se arata unu corpu nou de insurgenti, cam 1000 pedestri si 200 calareti, toti armati bine, sub conducerea lui Iezioranski. — Episcopulu Volonczewski din Samogetia fu aruncatu in prinsóre. — In 24 Aprile ba'ura Lüttig si Oxinski pre Russii in diferite locuri. — Intraceea foile rusesce nu mai gata a buciná despre invingerile Russiloru asupr'a Poloniloru, asiá încātu-ti vine a te mirá, ca de unde mai esu Poloni. — In Varsiovi'a in urm'a unei litii se arestara toti preotii poloni, ce luara parte la ea.

Lui Langievicz se pare ca nu-i placú aerulu din Tischnovitz, de órece se dice ca aru fi cercatu a fugi. Déca suntu adeverate cele ce le aflámu prin jurnale despre elu, care in sa celu putinu in form'a aceea nu ni se paru credibile apoi in dilele din urma vru sa corumpa pre unu soldatu de politie, cá sa nui vedesca fug'a. Soldatulu in sa, fiindu credintiosu ordinului seu, facú aretarea la diregatori'a competente, si asiá Langievicz pe cându erá sa scape din Tischnovicz si pentru trasportarea lui mai departe pâna la granitia erau facute precatiri secrete, fu veditu si prinsu. Spre pedeapsa pentru calcarea dreptului ospitalității sa fia fostu dusu apoi in fortareati'a Iosephstadt in Boemia.

*) Acumu dá.

Red.)

15—1

Anunciu literariu.

„Clasiculu latinu Corneliu Nepote, tradusu si explicatu cu note in lmb'a romana, de Canoniculu Andrea Liviu, a esitu de subtu tipariu, si se afla de vendiare la auctorulu in Lugosiu cu 1 fl. v. a.“

Nr. 14—3

Insciintiare.

Rudolf Haller de Hilibu, advocatu de tiéra, face onoratului publicu cunoscutu, cumca in 24 Aprile a. c. deschide cancelari'a sua advocatuala in Clusiu in cas'a fiscala (numita fiscusiu:) ecatulu alu doilea.

Burs'a din Vien'a in 24 Aprile.
6 Maiu.

1860.

Metalicele 5%	77	Actile de creditu	198. 50.
Imprumutulu nat. 5%	81. 30.	Argintulu	110. 50.
Actile de banca	798.	Galbinulu	5. 29.